

Kevään 2015 toimialojen näkymät

Elintarvikeala

9.4.2015

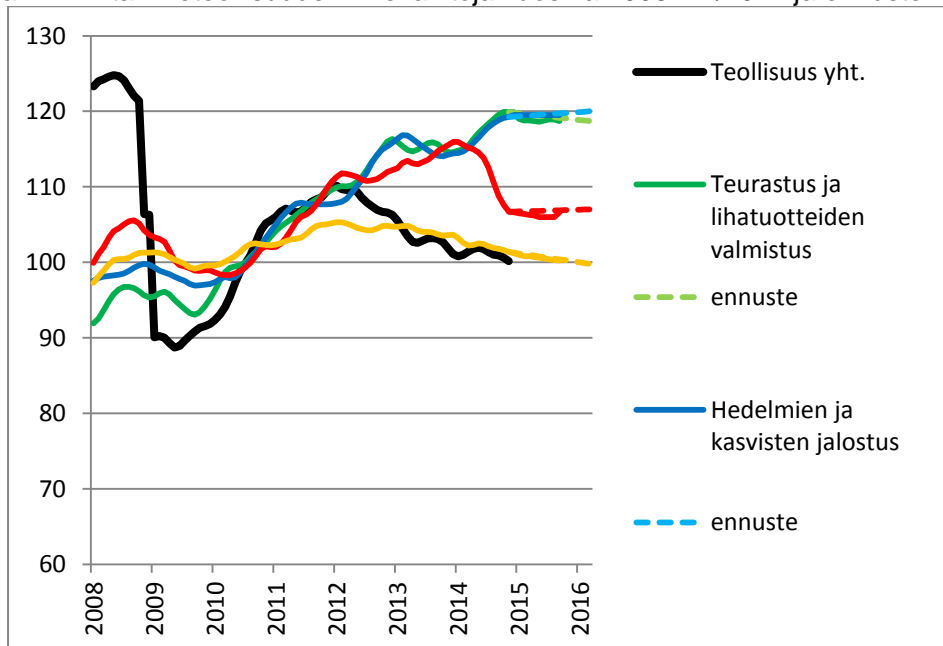
Elintarviketeollisuus tarvitsee kansainvälistymisen tueksi vahvaa kotimaista kysyntää

Talouden taantuma heikentää elintarvikealan kulutuskysyntää ja kuluttajien ostovoimaa. Elintarviketeollisuuden tuotanto supistui viime vuonna 2,6 prosenttia. Venäjän asettamat elintarvikkeiden vientikiellot, elintarvikkeiden hintojen lasku, päivittäistavara-kaupan voimakas hintakilpailu ja lisääntynyt kaupan omien tuotteiden tarjonta sekä myymälöiden tuotevalmistus, kuten leipomomyymälät tai paistopisteet, kiristävät kilpailua. Ruuan ja juomien kotimainen kysyntä on elintarviketeollisuudelle ja alan työllisyydelle nyt erittäin merkittävä tekijä.

Elintarviketeollisuuden toimintaympäristö on muuttunut yhä haastavammaksi. Teollisuus on hyvin riippuvainen kotimaan markkinoista, eikä kasvua ole näkyvässä nykyisessä taloustilanteessa. Hinnasta on tullut entistä voimakkaammin kuluttajien ostopäätöksiä ohjaava tekijä. Ruuan myyntihinnan lasku supistaa liikevaihdon kehitystä alkuvuodesta 2015, mutta syksyllä hintojen uskotaan tasaantuvan. Vuoden 2016 alussa ruuan hinnan uskotaan nousevan hieman yleistä inflaatiokehitystä vähemmän. Venäjän viennin vähennyttä merkittävästi, kasvua haetaan uusista kauppakohteista. Kotimaisuuden, lähiruuan ja ruokakulttuurin arvostus ylläpitävät kysyntää.

Taloustutkimuksen Suomi Syö 2014 -selvityksen mukaan kotimaisen elintarvikeketjun koetaan vaikuttavan eniten suomalaisten työllisyyteen sekä ruuan turvallisuuteen, puhtauteen ja laatuun. Kotimaisuutta arvostetaan, sillä tutkimuksen mukaan 71 prosenttia suomalaisista valitsee aina tai useimmiten maassamme valmistetun elintarvikkeen.

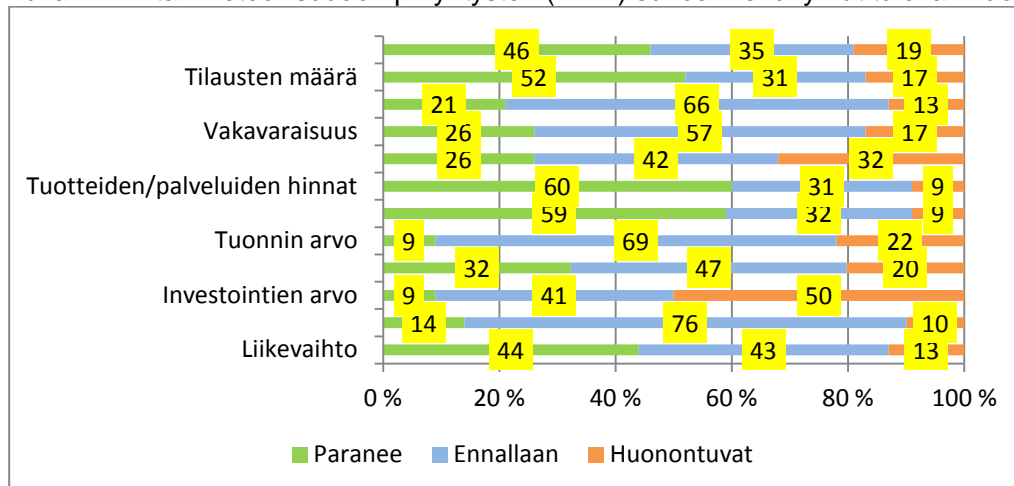
Kuva 1. Elintarviketeollisuuden liikevaihtoja vuosina 2008–11/2014 ja ennuste vuodelle 2015

Elintarviketeollisuuden suhdanneodotukset ovat kevään 2015 pk-yritysbarometrin mukaan lähellä keskiarvoa, mutta paremmat kuin muussa teollisuudessa ja kaikilla vastaajilla.

Suhdannenäkymien paranemista odotti 27 % elintarvikeyrityksistä ja heikkenemistä 16 %. Elintarvikeyrityksien kasvuhakuisuus on hieman lisääntynyt. Yrityksistä 16 % on voimakkaasti kasvuhakuisia. Kasvutavoitteiden toteutumista on jarruttanut erityisesti tuotteiden odotettua heikompi kysyntä kotimarkkinoilla sekä kiristynyt kilpailu.

Kuva 2. Elintarviketeollisuuden pk-yritysten (n=42) suhdannenäkymät tulevan vuoden aikana

Lähde: Pk-yritysbarometri 1/2015, Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj ja TEM

EK:n suhdannebarometrin mukaan elintarvikeyritykset arvioivat suhdanteiden olevan hieman alle keskimääräisen, mutta paremmat kuin syksyllä 2014. Lähikuukausien odotukset olivat hieman vakautuneet, mutta tuotannon ei silti ennakoitu kasvavan lähikuukausina.

Vienti kärsi Venäjistä, mutta vauhditti katseiden kohdistamista maailmalle

Vienti on edelleen tärkeää myös vahvalla kotimarkkinalla toimivalle elintarviketeollisuudelle, vaikka elintarvikkeiden viennin arvo laski viime vuonna 2,2 prosenttia Venäjän tuontirajoitusten takia. Viennin arvo oli ulkomaankauppatilastojen mukaan 1 595 miljoonaa euroa. Venäjän viennin arvo laski viime vuonna 30 prosenttia ollen 309 miljoonaa euroa. Vientirajoitukset kohdistuivat eniten maidon jalostukseen. Elintarvikkeiden kauppataase oli vuonna 2014 selvästi pakkasella. Tuonnin arvo oli 4 265 miljoonaa euroa. Siinäkin oli laskua 1,3 prosenttia vuoteen 2013 verrattuna.

Suomen elintarvikevienti halutaan kaksinkertaistaa kolmeen miljardiin euroon vuoteen 2020 mennessä. Vientiä vauhdittaa Food from Finland -vientiohjelma. Se profiloi Suomea korkean tason elintarvikeosaajana. Vientimarkkinoilla ruokatuotantomme valtteja ovat puhtaus ja turvallisuus. Vientiohjelman päämarkkina-alueet ovat Skandinavia, Baltia, Venäjä, Saksa, Kiina, Etelä-Korea ja Japani. Yli sata elintarvikeyritystä on osallistunut vientiohjelman eri tapahtumiin. Maamme ruokaviennin odotetaan kasvavan esimerkiksi Kiinaan lähivuosina sadoilla miljoonilla euroilla.

Investoinnit jatkuvat elintarviketeollisuudessa

Elintarviketeollisuus on vakaa investoija: Sen investoinnit ovat kasvaneet vuodesta 2011 lähtien. EK:n investointitiedustelun mukaan elintarviketeollisuuden tälle vuodelle suunnitteleminen kotimaan investointien arvo on nousemassa yli 600 miljoonaa euroon. Tämä merkitsisi 15 % kasvua viime vuoteen verrattuna, jolloin investoinnit olivat 534 miljoonaa euroa.

Suurin osa investoinneista kohdistuu tuotantokapasiteetin lisäämiseen, mutta niillä korvataan myös vanhentunutta kapasiteettia sekä rationalisoidaan toimintoja. Aktiivinen investointi kuvaa alan uskoa tulevaisuuteen. Elintarviketeollisuuden osuus tehdasteollisuuden kiinteistä investoinneista on merkittävä ja olisi toteutuessaan 16 prosenttia kaikista investoinneista.

Lisätiedot:

elintarvikealan toimialapäällikkö Leena Hyrylä, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, puh. 040 574 6220
kehittämispäällikkö Esa Tikkanen, työ- ja elinkeinoministeriö, puh. 050 040 5459